

Instrukce a informace pro připojení k digitálnímu repozitáři NUŠL

Bc. Bohdana Frantíková

Praha 2014
Národní technická knihovna

Instrukce a informace pro připojení k digitálnímu repozitáři NUŠL

Národní úložiště šedé literatury je budováno s cílem zlepšit přístup k šedé literatuře (<http://nusl.techlib.cz/index.php/Definice>) v ČR.

Spolupráce s NUŠL je přínosem pro společnost, vědce, studenty i instituce, které se k digitálnímu repozitáři připojí.

NUŠL umožní lepší přístup k výsledkům výzkumu a vývoje. Pro spolupracující instituce znamená zviditelnění a zvýšení prestiže před financujícími orgány a pomoc při hodnocení výzkumných úkolů. Pro vědce a studenty může být archivem jejich prací, zlepšuje vyhledatelnost a citovanost jejich prací, zlepšuje šíření a vliv jejich výzkumů.

Obecná pravidla:

1. Národní úložiště šedé literatury je provozováno Národní technickou knihovnou.
2. Spolupráce s NUŠL je a i v budoucnu bude bezplatná. NTK to garantuje tím, že tuto aktivitu má ve svém statutu, který je dostupný na stránkách NTK <http://www.techlib.cz/cs/o-nas/zakladni-dokumenty/> (čl. 3. odst. 2 písm. f).
3. Pro účely zveřejnění dat musí každá spolupracující instituce uzavřít s NTK „Dohodu o podmínkách užívání autorských děl“. Podle českých právních norem (autorský zákon) jsou veřejná pouze metadata a pro zveřejnění digitálních dokumentů je nutná dohoda s institucí, která k příslušnému dílu vykonává majetková autorská práva.
4. Všechna díla v NUŠL jsou chráněna zákonem č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), a proto musí být ze zákona správně citována. Nesprávné citování je porušením zákona.
5. Pro spolupracující instituce není stanoven žádný závazný harmonogram pro odevzdávání záznamů a digitálních dokumentů. Rozsah a množství předávaných digitálních dokumentů šedé literatury do NUŠL je plně v kompetenci spolupracující instituce.
6. Předaná metadata a digitální dokumenty budou v NTK dlouhodobě archivovány v systému Invenio.

Přijímané digitální dokumenty

1. Do digitálního repozitáře NUŠL jsou přijímány digitální dokumenty na základě platné Typologie dokumentu NUŠL (viz příloha).
2. Do NUŠLu jsou přijímány dokumenty hlavně z oblasti vědy, výzkumu, techniky, vzdělávání a kultury.
3. Digitální dokumenty mohou být v jakémkoliv jazyce.
4. Přijímány jsou digitální dokumenty vzniklé v České republice.

Technické zabezpečení

1. Spolupracující instituce si volí ze tří možných způsobů spolupráce s NUŠL:
 - a) záznamy může online vkládat do digitálního repozitáře NUŠL v systému Invenio, který provozuje NTK,

- b) přes lokální instalaci Invenia, kterou si stáhne ze stránek projektu <http://nysl.techlib.cz> a nainstaluje lokálně na vlastní HW vybavení,
 - c) záznamy zpracovává ve vlastní databázi.
2. Spolupracující instituce si volí mezi dvěma možnostmi uchovávání digitálních dokumentů:
 - a) do NUŠL předává pouze metadata a plné texty digitálních dokumentů uchovává ve vlastní databázi,
 - b) do NUŠL předává metadata a plné texty digitálních dokumentů.
3. Instituci, která nemá vlastní databázi pro ukládání plných textů (aby byl zajištěn dlouhodobý přístup k dokumentům), ale pouze systém na zpracování záznamů o digitálních dokumentech, doporučujeme digitální dokumenty ukládat přímo s metadaty do repozitáře NUŠL k dlouhodobé archivaci.
4. Pro předávání metadat je preferován protokol OAI-PMH, ve kterém instituce vytvoří set pro šedou literaturu.
5. Pokud instituce nemá implementovaný protokol OAI-PMH, platí pro předávání dat stejné instrukce, pouze periodicita a způsob předávání dat se dohodne individuálně.
6. Akceptované formáty metadat jsou DC, MARCXML, MARC21 a MS EVŠKP.
7. Do Invenia přijímáme soubory v těchto formátech: text PDF, obrázek JPG, video MP4 a zvuk MP3.
8. Velikost digitálního dokumentu je omezena na max. 100 Mb.
9. V případě, že instituce neposkytuje do digitálního repozitáře NUŠL digitální dokumenty, v záznamu bude uvedený URL odkaz do lokálního repozitáře.

Povinné údaje o digitálních dokumentech (metadata)

1. Záznamy o dokumentech (metadata) budou zpracovány v českém nebo anglickém jazyce.
2. Při předávání dat do NUŠL je záznamům přiřazen vlastní trvalý identifikátor. Pokud metadata digitálních dokumentů nejsou zakládána přímo v NUŠL, ale jsou přebírána od spolupracující instituce, budou obsahovat vlastní jednoznačný identifikátor (např. systémové číslo).
3. Záznamy budou obsahovat pole dc:type, podle kterého bude možné záznamy zařadit do sbírek podle typu dokumentu.
4. Záznamy budou obsahovat pole, podle kterého bude možné záznamy zařadit do sbírky podle instituce, (př. v systému Invenio Název instituce).
5. V každém záznamu bude povinně vyplněno pole dc:rights tímto obsahem: „Text je chráněn podle autorského zákona č. 121/2000 Sb. “. Povinné vyplnění pole dc:rights zajišťuje povinnost uživatelů citovat zdroj informací.
6. Zpracovatelům záznamů doporučujeme zvolit v záznamu jednu z Creative Commons licencí.
7. V metadatovém záznamu, který není doprovázen digitálním dokumentem, se v poli Dostupnost doplňuje informace o dostupnosti dokumentu (např. Dostupné registrovaným uživatelům v knihovně VŠE).
8. V případě, že instituce do digitálního repozitáře NUŠL předává i digitální dokumenty, bude v metadatovém záznamu platný odkaz, ze kterého půjde stáhnout popisovaný digitální dokument.

Seznam povinných polí

- Identifikátor
- Název
- Autor
- Datum zveřejnění
- Předmět (Věcný popis)
- NUŠL typ dokumentu
- Jazyk dokumentu
- Autorská práva
- Kód instituce